

Рекомендація CM/Res(2017)4 Комітету міністрів Ради Європи державам-членам про молодіжну роботу

(прийнята Комітетом міністрів 31 травня 2017 року на 1287-му засіданні заступників міністрів)

Комітет міністрів, відповідно до положень статті 15.b Статуту Ради Європи,

вважаючи, що метою Ради Європи є досягнення більшого єднання між державами-членами, зокрема, шляхом підтримки молодіжної політики, що базується на спільних принципах;

беручи до уваги Європейську конвенцію з прав людини (прийняту в 1950 році, ETS № 5, зі змінами та доповненнями), яка застосовується та тлумачиться Європейським судом з прав людини, та Європейську соціальну хартію (прийняту в 1961 році, ETS № 35, переглянута у 1996 році, ETS №163, зі змінами та доповненнями), яка застосовується та тлумачиться Європейським комітетом з соціальних прав;

посилаючись на резолюцію CM/Res(2008)23 Комітету міністрів про молодіжну політику Ради Європи;

посилаючись на застосування існуючих принципів, викладених у відповідних рекомендаціях Комітету міністрів державам-членам, а саме:

Рекомендація Res(2003)8 про просування та визнання неформальної освіти/навчання молодих людей; Рекомендація Res(2004)13 про участь молоді в місцевому та регіональному житті; Рекомендація Res(2006)1 про роль національних молодіжних рад у розробці молодіжної політики; Рекомендація CM/Res(2007)13 щодо інтеграції гендерних питань в освіту; Рекомендація CM/Res(2010)7 про Хартію Ради Європи про освіту для демократичного громадянства та освіту з прав людини; Рекомендація CM/Res(2010)8 про молодіжну інформацію; Рекомендація CM/Res(2012)2 про участь дітей та молоді віком до 18 років; Рекомендація CM/Res(2012)13 про забезпечення якісної освіти; Рекомендація CM/Res(2015)3 про доступ молодих людей з неблагополучних районів до соціальних прав; Рекомендація CM/Res(2016)7 про доступ молодих людей до прав;

беручи до уваги Конвенцію Організації Об'єднаних Націй про права дитини;

посилаючись на рекомендації Парламентської асамблеї 1437 (2000) "Неформальна освіта"; 1978(2011) "На шляху до Європейської рамкової конвенції про права молоді"; 2015(2013) "Доступ молодих людей до основоположних прав"; її Резолюцію 1885(2012) "Молоде покоління –жертва соціальних, економічних та політичних наслідків фінансової кризи", а також відповіді Комітету міністрів на ці рекомендації;

посилаючись на Резолюцію Конгресу місцевих та регіональних влад 386(2015) "Усунення бар'єрів для участі молоді: пошук спільної мови між органами місцевої та регіональної влади та молоддю" та його Рекомендацію 128 (2003) "Переглянута Європейська хартія про участь молоді в місцевому та регіональному житті", а також відповідь Комітету міністрів на цю Рекомендацію;

враховуючи також Декларацію та План дій, прийняті на 3-му саміті глав держав і урядів Ради Європи (м. Варшава, 16-17 травня 2005 року), якими проголошено, що Рада Європи буде і надалі розвивати свою унікальну позицію у молодіжній сфері;

будучи переконаним в тому, що:

- сталість європейської ідентичності та основні цінності Ради Європи (права людини, верховенство права та демократія) базуються на креативності, компетенції, соціальній згуртованості та активності молодих людей, а також на їхній впевненості у майбутньому;

- державна політика повинна підтримувати молодих людей у повній реалізації їх потенціалу як автономних членів суспільства, сприяючи їм у розробці життєвих планів та здійсненні демократичного громадянства;

- молодіжна робота робить важливий внесок в активне громадянство, надаючи можливості для набуття знань, вмінь та позитивного ставлення до громадянської участі та соціальних дій;

визнаючи складність та виклики переходу від дитинства до дорослого життя та автономії, а також зменшення можливостей для молодих людей внаслідок зростання безробіття, бідності, дискримінації та соціальної ізоляції;

усвідомлюючи вплив економічної кризи на забезпечення молодіжної роботи в деяких державах-членах;

визнаючи важливість діяльності молодіжного сектору Ради Європи щодо розвитку молодіжної політики, яка сприяє правам людини, соціальній інтеграції, міжкультурному діалогу, гендерній рівності та активній участі молоді, зокрема через Європейські молодіжні центри, Європейський молодіжний фонд, міжурядове співробітництво та статутні органи спільного управління, а також через Партнерство між Європейським Союзом та Радою Європи в молодіжній сфері;

визнаючи важливість досягнення узгодженості та синергії із зусиллями всіх відповідних зацікавлених сторін, у тому числі з Європейським Союзом, у сфері молодіжної роботи;

визнаючи позитивний внесок молодіжних працівників у всіх державах-членах у справу розширення прав та залучення молодих людей до розвитку інклюзивних, демократичних і мирних суспільств;

спираючись на декларацію другої Європейської конвенції з молодіжної роботи (2015 рік), що має назву "Змінюючи світ", яка мала на меті сформуванню європейський порядок денний молодіжної роботи,

рекомендує урядам держав-членів у межах своєї компетенції посилити свою підтримку молодіжної роботи шляхом:

1) забезпечення формування чи подальшого розвитку якісної молодіжної роботи та її активної підтримки в рамках місцевої, регіональної або національної молодіжної політики. Беручи до уваги різноманітність молодіжної роботи в різних державах-членах, особливу увагу слід приділити необхідності розробки стратегій, концепцій, законодавства, сталих структур та ресурсів, ефективної координації з іншими секторами, а також відповідної політики, яка сприяє рівному доступу до молодіжної роботи всіх молодих людей. Молодіжні працівники та молоді люди повинні бути активно задіяні у будь-які заплановані заходи з її імплементації;

2) створення узгодженої та гнучкої системи компетенцій для навчання та підготовки молодіжних працівників, що працюють на платній чи добровільній основі, яка враховує існуючу практику, нові тенденції та сфери діяльності, а також різноманітність молодіжної роботи. Зацікавлені сторони, включаючи молодіжних працівників та молодих людей, мають бути залучені до розробки цієї системи;

3) урахування заходів та принципів, запропонованих в додатку до цієї Рекомендації, а також заохочення провайдерів молодіжної роботи робити те саме;

4) підтримки ініціативи молодіжного сектору Ради Європи щодо створення спеціальної робочої групи високого рівня за участю відповідних зацікавлених сторін у сфері молодіжної роботи в Європі, яка може розробити середньострокову стратегію розвитку молодіжної роботи в Європі, заснованої на знаннях, з метою:

- покращення координації та доступу до знань та ресурсів молодіжної роботи на європейському, національному, регіональному та місцевому рівнях;
- подальшої підтримки обміну практиками молодіжної роботи, навчання та обміну досвідом, створення сталих мереж та партнерських відносин;
- активізації співробітництва в молодіжному секторі, між секторами та сферами експертизи там, де відбувається молодіжна робота, з метою посилення зв'язків, зокрема між формальною освітою та молодіжною роботою, а також між державними органами влади, приватним сектором та громадянським суспільством;
- посилення діалогу між молодіжною роботою, молодіжною політикою та молодіжними дослідженнями;
- посилення спроможності молодіжної роботи реагувати на зміни та тенденції в нашому суспільстві та на проблеми, які виникають і з якими стикається молодь;
- перегляду існуючої освіти та професійної підготовки (зокрема, у професійному навчанні та вищій освіті) та існуючих систем для визнання компетенцій молодіжних працівників, що працюють на платній чи добровільній основі;
- розроблення низки заходів з підтримки держав-членів у впровадженні та реалізації цієї Рекомендації;

5) сприяння проведенню національних та європейських досліджень щодо різних форм молодіжної роботи та поширення їх цінності, впливу та досягнень;

6) підтримки розвитку відповідних форм перегляду, оцінки та результатів молодіжної роботи шляхом поширення, визнання та використання в державах-членах Портфолію молодіжної роботи Ради Європи;

7) сприяння поширенню Знаку якості Ради Європи для молодіжних центрів як прикладу кращих практик;

в подальшому рекомендує урядам держав-членів:

- забезпечити, щоб ця Рекомендація, включаючи додаток до неї, була перекладена та розповсюджена (в доступних форматах) серед зацікавлених організацій та сторін з метою підвищення обізнаності та посилення підтримки подальшого розвитку якісної молодіжної роботи;
- перевіряти виконання цієї Рекомендації на рівні Комітету міністрів через п'ять років після її прийняття.

Додаток до Рекомендації СМ/Rec(2017)4

А. Цілі та завдання Рекомендації - визначення та зміст молодіжної роботи

Ця Рекомендація стосується молодіжної роботи у всій її різноманітності. Вона має на меті заохочувати держави-члени розвивати свою політику та практику щодо молодіжної роботи в межах їх компетенції та пропонує державам-членам ухвалити низку заходів, які посилять необхідну підтримку молодіжної роботи на місцевому, регіональному, національному та європейському рівнях.

Віковий діапазон тих, хто користується послугами молодіжної роботи, повинен відображати правові та конституційні засади та існуючі практики у кожній державі-члені.

Молодіжна робота – це широкий термін, що охоплює широкий спектр діяльності соціального, культурного, освітнього, екологічного та/або політичного характеру, що здійснюється молоддю, з молоддю та для молоді, в групах або індивідуально. Молодіжна робота здійснюється молодіжними працівниками, що працюють на платній чи добровільній основі, і базується на неформальних та інформальних процесах навчання, орієнтованих на молодь та добровільну участь. Молодіжна робота по суті є соціальною практикою, роботою з молодими людьми та суспільствами, в яких вони живуть, сприяючи активній участі та залученню молоді в їх громади та у прийняття рішень.

Незважаючи на різні традиції та визначення, існує загальне розуміння того, що основна функція молодіжної роботи полягає у мотивуванні та підтримці молодих людей у знаходженні та слідуванні конструктивними шляхами в житті, тим самим сприяючи їх особистому та соціальному розвитку, а також розвитку суспільства в цілому.

Молодіжна робота досягає цього шляхом розширення можливостей та залучення молоді до активного створення, підготовки, проведення та оцінки ініціатив та заходів, що відображають їх потреби, інтереси, ідеї та досвід. Через цей процес неформального та інформального навчання молоді люди отримують знання, навички, цінності та ставлення, які вони потребують для того, щоб з упевненістю рухатися вперед.

Для підтримки цих результатів молодіжна робота повинна створити сприятливе середовище, яке одночасно є активним та соціально привабливим, творчим та безпечним, веселим та серйозним, ігровим та спланованим. Молодіжна робота має бути доступною, відкритою, гнучкою та одночасно сприяти діалогу між молодими людьми та рештою суспільства. Вона повинна зосереджуватися на молодих людях, створювати простори для об'єднання та мости для підтримки переходу до дорослого життя та автономії.

Як відомо, молодіжна робота, часто в партнерстві та співпраці з іншими секторами, дає широкий спектр позитивних результатів, що впливають на людей, їхні громади та суспільства в цілому. Наприклад:

- веде до критичного переосмислення, інновацій та змін на місцевому, регіональному, національному та європейському рівнях;
- сприяє добробуту молоді, підвищує почуття приналежності та зміцнює здатність робити корисний вибір;
- підтримує позитивні та цілеспрямовані зміни в особистому, громадянському, економічному та культурному житті, сприяючи розвитку компетенцій, що полегшують навчання протягом усього життя, активне громадянство та участь на ринку праці;
- сприяє розвитку різних навичок, таких як творчість, критичне мислення, управління конфліктами, цифрова та інформаційна грамотності та лідерство;
- посилює різноманітність та сприяє рівності, сталому розвитку, міжкультурному взаєморозумінню, соціальній згуртованості, громадянській участі, демократичному громадянству та підтримці цінностей прав людини;
- зміцнює стійкість молодих людей і тим самим їх здатність протистояти негативним впливам та поведінці.

В умовах існуючих проблем в Європі та непропорційно негативного впливу на молодь ці позитивні наслідки підкреслюють надзвичайну важливість для держав-членів забезпечити доступ до якісної молодіжної роботи для всіх молодих людей. Відмова від підтримки молодіжної роботи може призвести до значних негативних наслідків.

Молоді люди є ключовим ресурсом у побудові соціальної та справедливої Європи. Суспільства ризикують підірвати стабільність та соціальну згуртованість, якщо вони дозволять нинішнім важким обставинам створити "загублене покоління" розчарованих та роз'єднаних молодих людей. Достатня підтримка молодих людей сьогодні, у тому числі за рахунок забезпечення якісної молодіжної роботи, є важливою інвестицією, яку Європа має зробити для сьогодення та майбутнього. Не робити цього - означає втратити можливість зміцнити сучасне громадянське суспільство, загрозу соціальній єдності, а також послаблює потенціал для ефективного вирішення деяких головних проблем нашого часу, таких як міграція, безробіття, соціальні виключення та насильницький екстремізм.

В. Принципи

Рекомендація спирається на існуючі цінності, принципи та переваги молодіжної роботи, закріплені в документах, зазначених вище. Розробка та забезпечення молодіжної роботи ґрунтуються на принципах добровільної та активної участі, рівного доступу, відкритості та гнучкості. Вона має базуватися на правах людини, бути інклюзивною та зосередженою на молодих людях, їх потребах та здібностях.

Оскільки участь є одним із ключових принципів молодіжної роботи, молодь, молодіжні працівники, молодіжні та інші організації, що займаються молодіжною роботою, визнаються активними партнерами у розробці, впровадженні та оцінці політики та практики молодіжної роботи.

Держави-члени заохочуються забезпечити активну участь усіх згаданих зацікавлених сторін під час впровадження рекомендацій та наступних заходів.

С. Заходи

Під час впровадження політики, яка захищає та активно підтримує створення та подальший розвиток молодіжної роботи на всіх рівнях, державам-членам пропонується:

- i. забезпечити сприятливе середовище та умови як для усталених, так і для інноваційних практик молодіжної роботи (включаючи, наприклад, сталі структури та ресурси), особливо на місцевому рівні, при цьому визнаючи, що молодіжна робота отримує користь від регіональних, національних та міжнародних можливостей та співробітництва;
- ii. зміцнювати роль та позицію молодіжної роботи з метою сприяння міжсекторальному співробітництву у молодіжній роботі – незалежно від того, забезпечує її державна влада, приватний сектор чи громадянське суспільство – та іншими секторами, включаючи, наприклад, соціальний захист, здоров'я, спорт, культуру, формальну освіту, послуги зайнятості та кримінальне правосуддя;
- iii. заохочувати та підтримувати координацію між місцевим, регіональним, національним та європейським рівнями молодіжної роботи, тим самим сприяючи мережуванню, співробітництву, обміну знаннями та досвідом;
- iv. сприяти визнанню цінностей, ставлень, навичок, знань та критичного розуміння, що розвиваються шляхом участі та забезпеченні молодіжної роботи;
- v. сприяти рівному доступу до молодіжної роботи;
- vi. сприяти посиленню ролі молодіжної роботи шляхом:

- інформування молоді про їх права і можливості та послуги, які їм доступні;
- посилення активного громадянства, участі та соціального включення всіх молодих людей, особливо тих, хто знаходиться в зоні ризику та поза увагою;
- розширення міжкультурних компетенцій, європейської ідентичності та міжнародного взаєморозуміння серед молоді;
- заохочення молоді до просування Цілей сталого розвитку (ЦСР) в їх життєвому середовищі;
- недопущення та запобігання дискримінації, нетерпимості та соціального виключення;
- посилення неформального та інформального навчання;

vii. поважати свободу та автономію молодіжних організацій та інших громадських організацій, що займаються молодіжною роботою;

viii. сприяти молодіжній роботі, яка базується на знаннях і яка може відповісти на зміни і тенденції в наших суспільствах та виклики, які постають перед молодими людьми;

ix. заохочувати використання досліджень, оцінки та безперервного подальшого спостереження під час розвитку заснованої на знаннях якісної молодіжної роботи, забезпечуючи наявність механізмів для вимірювання її результатів та впливу.

Задля встановлення послідовних, гнучких та тих, що базуються на компетенції, рамок навчання та підготовки молодіжних працівників, які працюють на платній та добровільній основі, державам-членам пропонується:

- i. працювати з провайдерами молодіжної роботи та іншими зацікавленими сторонами з метою розробки набору ключових компетенцій (наприклад, цінностей, ставлень, навичок, знань та критичного розуміння), яких слід очікувати від молодіжних працівників;
- ii. створювати рамки, стратегії, програми та шляхи розвитку навчання, підготовки, підвищення кваліфікації та професійного розвитку молодіжних працівників на основі узгоджених компетенцій;

iii. створювати нові або розвивати існуючі механізми документування, підтвердження, сертифікації та визнання компетенцій молодіжних працівників, що працюють як на платній, так і на добровільній основі, які вони отримують через свою практику;

iv. надавати більшої підтримки впровадженню існуючих та майбутніх європейських рамок і документів щодо визнання неформального та інформального навчання.